

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, și foia de glume „Bobirnați”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România 40 Lei pe an.

Foai națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

EROII LIMBEI LOR...

— Din pildele altora —

La Viena s'a arangiat un mare Congres eucharistic, la care iau parte fruntașii bisericii romano-catolice din toate statele, — ca la un sfat mare, așazicînd a toată lumea catolică.

Comitetul arangiator din Viena, în pregătirea marelui sfat bisericesc, a trimis invitații deosebite tuturor bisericilor catolice și conducerii lor, prin toată Austria, precum și în afară de ea.

Pentru Austria comitetul vienez a făcut invitațiile în limba oficioasă a statului, în cea germană, și le-a trimis la Comitetele locale, între care și comitetului bisericii catolice a Cehilor, la Praga.

Și ce credeți că a făcut comitetul ceh bisericesc, care îngrijește de aceea, ca și biserica catolică cehă să iee parte la marele Congres?

Cînd i-au dat invitațiile scrise în limba germană, îndată le-a respins pe toate, spunînd că ei, deși catolici, dar mai înainte de toate sunt Cehi, și ca atari nu pot primi invitație la niște sărbări, fie acelea și bisericești, decît dacă acelea li-se fac în limba lor, sau cel puțin în limba oficioasă a bisericii catolice, cea latină, — dar la nici un caz nu în o limbă, care nu e nici a neamului lor, nici a bisericii lor!

Și comitetul vienez n'a avut încotro. A trebuit să se plece și să respecte dorința Cehilor celor atît de mari naționaliști, și să le facă alt rînd de invitații, pe care să fie pusă limba oficioasă a bisericii, cea latină, și lîngă ea cea națională a lor, cehă!

Iată un popor, care este atît de ideal în iubirea sa de neam, în ținerea la limba sa națională, care e sufletul unui neam, încît e în stare a să pune în contra și a disciplinei de fer a bisericii catolice, și a să lua de pept și cu aceea, dacă aceea

nu-i socotește limba sa națională, ci îl vatămă trimițîndu-i invitații în o limbă streină de el, despre care să zice că e »limba statului«...

Ne închinăm înaintea purtării unui astfel de popor!

Știm că acești Cehi, dacă au ajuns azi a fi socotiți alături de Germani, și dacă au ajuns de li-să dă un loc de ministru, și dacă nu să mai face nimic în țară cei privește pe ei, fără a fi întrebați ei, și fără a să ținea samă de dorința lor, — apoi asta au ajuns o prin o luptă așa de neînduplecată, cum e și aceea pe care o arătară acum față de invitațiile la Congresul eucharistic! Resping acești inflăcărati naționaliști ori-ce amestec nemțesc în trebile lor, și ori-ce încălcare a drepturilor limbei lor și prigonesc tot ce e strein printre ei! În ura lor pentru tot ce e îmbulzire streină printre ei, merg așa de departe, că de te duci în orașele lor și ceri în un birt, în o cafenea, un păhar de bere ori de cafea, nemțește, — chelnărul trece pe lîngă tine privindu-te desprețuitor și nu-ți dă nici pe bani lucrul cerut lui în limbă germană, — deși e mi-te »limba statului«.

Inflăcărarea lor asta a adus cu sine prigonia negoțului strein, a meseriilor streine, a întreprinderilor streine de printre Cehi, și îmbrățișarea numai aceea ce e național! Și pe urma acestei ținute a urmat o înflorire neînchipuită a tot ce e ceh, așa că azi cultura și bunăstarea Cehilor, e deopotrivă cu a Nemților celor domni în stat!

Și acum, să nu ne întoarcem ochii dela acești eroi ai limbei și naționalității lor, la cele ce le vedem petrecîndu-se printre noi Românii, cari ar fi să fim... Cehii Ungariei!

Să nune punem în asă-

mănare cu ei, — că prea ar ieși jalnică și pitică icoana noastră de »luptători naționali«, — cari nu știm cum să ne mai încîrnim înaintea fiecărui nevoieș de pui de nemeș de printre noi, — și tremurăm un sat întreg, de o sfirează mustăcioasă, în loc să-l facem să tremure el cînd îl mină mai marii sei printre noi!

Până nu vom lua în sufletele noastre suflet ca al Cehilor, și în vinele noastre sînge dîrz în cele naționale, ca sîngele lor, — până atunci »Nemții“ noștri vor pășii tot mai obraznici față de noi, aplecîndu-ne cu fața spre pămînt și ei rățoindu-se peste noi!

UNELE—ALTELE

Episcopul Hossu la Gherla.

Prea Sfinția Sa Episcopul Hossu dela Lugoj, și-a făcut în zilele trecute, în 6 August n. intrarea în noua sa reședință, la scaunul nou episcopesc din Gherla, unde l-a trimis voința guvernului, a Papei și a Împăratului.

Episcopul Hossu a sosit la Gherla însoțit de vicarul Hațegului: Dl Dr. Frențiu, fost protopop gr.-cat. al Orăștiei, de protonctarul Hațegului: Dr. Emil Socaciu și de ieromonahul mănăstirii Prislopului: Leon I. Man. — Episcopul Hossu însă, fire retrasă și modestă, neubitor de parăzi și alaiuri, — n'a dat de știre Gherlenilor, că pe cînd sesește, și a sosit acolo pe neașteptate, așa că nu i-sa putut face nici o primire cu paradă. Par'că a voit și prin asta să arate, că n'are biserica gr.-cat. română voie de alaiuri azi, că ea nu poartă haină de veselie, ci mai curînd de doliu, de întristare.

Totuși sosirea a fost primită cu multă bucurie și poporul auzind de asta, a umplut străzile, iar bisericile din oraș au început eă vestească în larguri sosirea păstorului, prin tragerea clopotelor.

După unele formalități de introducere de Episcop și după vizite în oraș, Episcopul Hossu

s-a pus pe lucru, luînd în mîna sa conducerea diecezei.

Li dorim din inimă, ca cerul să-i ajute a-și ridica poporul păstorit, la cele mai înalte trepte de bunăstare sufletească și românească!

Invățătorilor li-se îmbunătățesc salariile.

Nu de mult Invățătorii confesionali romano-catolici din dieceza Agriei au înaintat ministrului cerere, ca să le ridice plățile așa după cum le au și Invățătorii de stat. Ministrul li-a spus, că deși chiar așa plată bună nu-le poate face, totuși va face ce poate ca prin adăsurii de scumpete, să-i facă să ajungă și ei aproape de plata pe care o au Invățătorii de stat. În chipul acesta nu numai Invățătorii confesionali romano-catolici, oi și cei ai celorlalte confesiuni, vor avea mărire de plată și vor ajunge înourînd la atîta plată ca cei de stat.

Vor avea chiar la sate, peste 1700 coroane, o plată mai bună ca a preoților. Invățătorii confesionalilor românești nu se vor putea bucura prea mulți de asta, cîtă vreme atîtea școale de ale noastre stau închise, din bunăvoința deregătorilor.

Noua lege de vot...

De ani de zile să trăgănează acum aducerea noiei legi de vot, pe care țara și-o așteaptă ca pe ceva, ce va sparge blocurile nedreptăților, făcînd adevărați cetățeni ai patriei pe toți cei, cari muncesc pentru țară!

Nu trece zi, ca foile partidelor politice din împotrivire, socialiste și naționaliste, să nu ceară această lege, care — să spune acum — în toamnă va fi pusă pe masa dietei spre desbatere. Dacă e să credem zvonurilor, planul acestei legi ar fi chiar gata și să spune că e făcută așa, ca să mulțumească toate așteptările, chiar și ale celor din împotrivire. Ba cî-că se ia în vedere să se deie prin noua lege vot chiar și femeilor, dar numai acelor, cari au vreo diplomă, ori au o avere mare, pe care singure și o conduc! Ar ajunge în felul acesta alegătoare și vre-o 120.000 de femei!

Știrile din urmă spun însă, că legea din vorbă nu e de tot gata, ci abia schița ei, planul, e gata.

Și cam știm noi, cum o fi ticluit, cu fel și fel de apucături, încât legea cea nouă să nu ajute decât pe Unguri, iar pe neamurile nemaghiare mai virtos să le apese. Că legea asta nu s'a adus până acum, a fost tocmai pentru faptul, că guvernul nu știa cum s'o croiască mai bine, ca la vedere să fie „cinstită“, dar de fapt să se poată învîrli și sucl așa fel, că naționalitățile, și mai ales noi Români, să fim tot așa de nedreptățiți, dacă nu și mai rău, ca până acum!

General român la marile manevre din Ungarin.

Di General Averescu, din România, va lua parte la manevrele mari împărătești din Ungaria, ca oaspe ce vine să studieze mersul manevrelor la noi și felurile învîrli din armata noastră, — pentru a aplica, ce va afla de bun, și la armata României.

La învățătură prin bunul Stroescu.

Di V. Stroescu a pus, la îndemnă „Asociațiunii“, 5000 cor. ca să trimită cu ele pe 2 din cele mai istețe fiice a neamului, la școli înalte de dantelărie și țesătorie măiastră, — de unde să aducă acasă cea mai frumoasă învățătură, pe care s'o dea mai departe fiicelor neamului, prin Atelierele de țesătorie ce avem.

Zilele astea „Asociațiunea“ a împărțit cele 2 stipendii alui Stroescu, dînd unul de 2500 cor. dșoarei *Tiberia Barcian*, prea vrednica și distinsa conducătoare a „Atelierului“ de țesătorie dela Orăștie, și al doilea, tot așa mare, dșoarei *Cornelia Iosif*, absolventă a școlii de industrie dela Cluj.

Dșoara Barcian părăsește Atelierul dela Orăștie în Septembrie, mergînd la Viena spre a studia un an de zile.

Episcopia gr.-cat. maghiară.

Lovitura, ce ni-a pregătit-o cu atîta tănuire guvernul din Budapesta și pe care a constîntit-o împăratul și Papa, a stîrnit valuri uriașe de nemulțumire și de critice aspre, nu numai între noi Români din Ardeal, ci chiar și la alte neamuri nemaghiare.

Între altele un gazetar croat cu numele Miho Jerenici, scrie în foaia «Union» din Praga un frumos articol despre Episcopia gr.-cat. maghiară pe care ne-a pus-o guvernul unguresc după cap, și spune, că noi am fost vînduți de data asta și apăsați nu numai de guvern, ci și de cercurile cele mai înalte ale împărăției și de Papa dela Roma!

De altcum — zice gazetarul croat — Români ar putea să învețe odată minte și să nu aștepte mult dela Viena, care nu înția oară iljertfește în felul acestal...

Să nu aruncăm departe ochii în trecut, ajunge să ne aducem aminte de revoluția din 1848, cînd Viena

a băgat în foc pe Români împotriva Ungurilor, făgăduindu-le sarea cu marea, iar după ce revoluția a încetat și Avram Iancu s'a dus la Viena să ceară drepturi pentru poporul său, l-au răsplătit cu amenințarea, că dacă nu părăsește în 24 de ceasuri orașul, îl vor trimite acasă cu șupal...

«Cam în felul acesta se poartă și cu noi Croații — zice mai departe gazetarul — și avut-am și noi un Avram Iancu al nostru, de aceea noi ne-am încredințat de mult, că dela Viena n-avem nimic de așteptat. Ar fi bine, ca lucrul acesta să-l vadă și Români și în loc să caute prietini acolo unde numai inimii reci pot găsi, întorcă-și ochii asupra noastră, a Croaților, cari suntem tot atît de apăsați, și mână în mână să luptăm împotriva celor, cari de vecuri ne subjugă.

La sfîrșit gazetarul croat face o chemare și către lumea croată, ca să lege prietinie cu Români!

Din România.

Cursurile dela Văleni.

Așezămîntul cultural atît de însemnat dela Vălenii de munte, — își urmează încă prețioasa lucrare, fiind cercetat, ca o universitate liberă, de foarte multă lume, și profesorii, în frunte cu di N. Iorga, sufletul acestei universități de vară, țin prelegeri cari de cari mai interesante, prin cari aruncă valuri de lumină, istorică și științifică, în jurul lor, în sufletele ascultătorilor aleși. Le ascultă și mulți frați ai noștri din Ardeal și Ungaria, și toți sînt încîntați de cele ce le află acolo, și să întore acasă cu suflete înălțate, întărite în mîndria de neam și iubirea de ideal!

Biblioteca „Ligei Culturale.“

— Însămîntatea bibliotecilor peste tot! —

Liga Culturală dela București, decînd are ferioirea a fi condusă de învățătorul profesor universitar N. Iorga, condusă de adevărul, că o unitate națională nu să poate poate ajunge decât prin unitate de cultură, și că pentru a ajunge la asta, e înția cerință răsplîndirea de cultură, de învățătură, în popor, — s'a pus pe o lucrare de foarte mare însemnătate: pe aceea de a înzestra toate filialele sale, la orașe, și la sate, cu biblioteci (dulapuri cu cărți de dat împrumut).

Cărțile, anume alese, să dau spre cîntire membrilor Ligei gratuite (fără altă plată), ba și celor ce nu sînt membri.

Este aceasta una din cele mai folositoare lucrări ce să poate, spre înălțarea sufletească a poporului

Co bine ar fi dacă și la noi s'ar urma mai stăruitor din partea așezămîntelor noastre: bisericii, Asociațiune, reuniuni, bănci, etc., la înzestrarea satelor noastre cu biblioteci!

Ne patriotizăm...

— O întîmpinare. —

La corespondența publicată în numărul nostru trecut sub titlul de mai sus, primim următoarea întîmpinare:

Ilia-Murășană la 12 Aug. 1912.

Onorată Redacțiune!

Privitor la concertul dat aici de Dșoarele Csuts și dnii Octavian și Pompiliu Murășan la 20 Iulie (2 August) 1912, în favorul „Reuniunii femeilor române pentru înfrumusețarea bisericii noastre din Ilia“, de care concert Vați ocupat în numărul penultim al ziarului DV. Libertatea, iar în numărul ultim ați dat loc și unei corespondențe pline de neadevăruri și de atacuri mai cu seamă la adresa mea, în interesul adevărului voi a da următoarea declarațiune.

1. Concertul s'a dat cu știrea și consimțămîntul comitetului reuniunii.

2. Am luat parte la concert 7 din cele 10 membre a comitetului reuniunii.

3. Petrecerea după concert a fost de caracter pur românesc.

4. Venitul curat e dela 60—80 cor. destul de frumos, pentru cari și din parte-mi în numele bisericii noastre atît de sărace esprim mulțămîntă arangerilor...

Intruoft mă privește pe mine personal, atacurile și din această corespondență, ca și altele egite din curtea fabricii de rele și neadevăruri, ca neadevărurate le resping cu indignațiune.

Este însă trist, că să publică în ziaristca noastră fel și fel de corespondențe dela persoane nechemate, ca și cea din chestiune, de o cocoșă, care a venit de eri alaltăieri și stă până mîne poimîne și va pleca în alt colț de țară. Acestea ființe sînt chemate se svîrle cu noroi în oameni cu trecut cinstit și plin de fapte? Adevărat Dle Redactor „Vai de noi“.

În fine fiindcă cu acesta e al treilea atac, ce mi se face pe nedreptul în ziarul DVoastră declar solemn, că ori ce se va mai publica în „Libertatea“ la adresa mea nu mă mai privește, și cu ziua de azi Incheiu cu DVoastră pentru toată viața.

Zevedeu Mureșan
protopresbiter

Nu putem lăsa fără nici un tile din partea noastră această scrisoare.

Părintele Zevedeu Mureșan s'a supărat pe noi. Fie de o miie de ori sigur, că nu ne bucurăm de supărarea dsale. Dimpotrivă. Ea ne picură amare picături în suflet, ca atunci cînd perdem ceva la ce am ținut și nici odată n'am fi voit să ne lipsim de el.

Dar aceasta este soartea amară, crucea, pe care trebuie să și-o poarte la noi gazetăria națională. A fi la noi ziarist

naționalist din cei cu convingere tare și neînduplecată, în samnă a-ți cîștiga la tot zece pași un dușman, a te trezi în o bună zi cu o mulțime de oameni supărați pe tine, — fără ca de fapt să fi avut tu cu ei ceva personal, — doar' că datorința ta de strajă a țînutei naționale drepte, te-a adus la ciocnire cu ei, ori ai vrut, ori nu, — căci au vrut'o ei!

Așa stăm și cu întîmplarea asta.

Noi știm ce e Ilia. Un cuib de jidovism și de șovinism maghiar, care calcă în picioare tot ce e sfînt și bun românesc! Și până nainte cu vre-o zece ani, am avut aci slabi luptători pentru mîndria noastră națională. De-o vreme înse, cîțiva Români de inimă așezați aci, au înălțat mîndria națională a fraților noștri din Ilia, de ne era mai mare dragul să privim la frumoasa desvoltare a acestei nobile plante naționale, la focul ce începuse să ardă tot mai curat și mai curățitor.

Părintele protopop Mureșianu, decînd s'a așezat în Ilia, de cîțiva ani, a început a da semne de șovăeli dureroase, de plecăciuni penibile pentru sufletele intransigete românești, încuragînd cît pe față, cît sub vâl, porniri, cari erau și sînt menite mai curînd a slăbi decît a întări sfîntul foc al naționalismului eroic românesc dela Ilia și jur,

O viuă dovadă, cea mai nouă, e și concertul acesta nenorocit, — despre care mult am fi dorit să nu ni-se dea privilegiu să vorbim. Dar dacă ni-s'a dat, nu ne putem trage napoi dela combaterea pildei rele naționale, ce răsare din el.

Iar răspunsul ce ni-l dă părintele protopop, nu e nici el din cele care să ne crească sufletul. Dsa nu tăgăduiește nimic din vina ce s'a băgat concertului din punct de vedere românesc. Nu-i pare rău de ce s'a făcut, — ci aruncă vorbe ce vreau să fie pișcătoare, asupra celui ce ni-a trimis darea de sama despre concert, — și, bănuind că scrisoarea ne-ar fi venit dela o dșoară, vrea s'o ia în deșert pentru că ni-a scris.

Dar haid să zicem că e așa, că o domnișoară ne-a scris acel raport, aceea dșoară nu poate decît să fie mîndră de simțămintele ce au încălzit-o cînd ne-a trimis scrisoarea, și curți ca acea „curte a fabricii de rele“ (?) din care ne-a venit scrisoarea. — să ne tot dea Dzeu nouă Românilor, și inimii românești ca cele ce bat în această curte! Mai curînd să se rusneze cei-ce nu să simt bine în societatea astoriei de curți, cî în a celor jidovești-ungurești.

după a căror grații să căciulesc în chip umilitor pentru noi!

Și macar „de s'ar plăti“ cum să zice, căciulirea asta tristă. Dar pentru 60—80 cor., cu cât să fălește dl protopop că e tot venitul curat al petrecerii în folosul „împodobirii bisericii“, — păr' că tot e prea-prea să umbli pe astfel de căi ale umilirii. Că de-și pune a dl protopop crânicul la ușa bisericii în 2 Dumineci, cu o carte în mână, să ceară credincioșilor prinos în scopul de-a împodobi biserica, — suntem siguri că scotea îndoite cele 60 cor. pe care le-a câștigat așa cu o înjosire a mândriei naționale în fața *Rakoczy-marș-ului* și a tuturor Bánk-banilor!

E totuși vai de noi, dle protopop, dacă numai atita putem.

Pe urmă dl protopop ne vestește, că „închee cu noi pe toată viața“.

Ne pare cu adevărat rău de această solie. Noi din toată inima am fi dorit, ca vorbind despre Ili și fruntașii români de acolo, să fi putut spune numai cuvinte de bine, și, cum suntem adesea prea darnici cu laudele, — cu cită dragoste l-am fi lăudat și pe dl protopop și l-am fi arătat de pildă întregului popor, dar dacă nu o putem face, nu e vina noastră. — Că noi nu de sfășieri ne bucurăm, ci de încheierea rîndurilor între frați. — Dar această încheiere nu să poate face prin plecăciuni pentru cîteva coroane pe la toți idoli străini.

Al nostru suflet, și al grosului poporului, — altceva așteaptă dela oamenii noștri ajuși în trepte înalte printre noi, — cam așa ceva așteaptă, ce reese din purtarea fruntașilor bisericești cehe, despre care scriem în fruntea numărului de față al foii!

„AGRICOLA“ dela Hunedoara.

— La 10 ani de viață. —

Dumnică în 11 August, Românii din Hunedoara au avut o frumoasă zi de praznic: banca „Agricola“ și a ținut adunarea generală, și împlinind așa la acest dat zece ani de viață, — adunarea ei a fost mai sărbătorească, un mic jubileu, — din a cărui privilegiu direcțiunea băncii a făcut o privire înapoi peste anii trecuți și o asemănare între început și între sfârșitul la care s'a ajuns. Și asemănarea scoate la iveală lucruri foarte îmbucurătoare:

„Agricola“ a început să înceze la 1 Septembrie 1902, ca însoțire economică, care să cultive, ca ram de frunte al lucrărilor sale, negoul cu bucate, prin care să vie și pe aiurea, în ajutor poporu-

lui nostru, cumpărându-i rodul cîmpului cu preț mai cinstit și vânzându-i, la zile de lipsă, cu preț potrivit, nu jăfuitor, cum să făcea și să face pe aiurea.

Să subscrieră pentru noua întreprindere, 32.000 cor. cnote (acții) dar să plătesc din ele abia 5600 coroane.

Și cu acest „capital“, mai mult ca modest, tinerul Vasile C. Osvadă, ales „director“ al acestei întreprinderi, ce părea mai mult o jucărie, — a cutezat să se apuce de lucru!

Multă credință a trebuit să aibă „directorul“ cel nou, și mai ales multă încredere în sine, ca să o facă aceasta. Dar la dsa s'a adevărat minunat cuvîntul lui Christos: „de vei avea credință cit un grăunte de muștar, vei zice muntelui acestuia să se mute din loc, și să va mută!“ La dsa credință să vede că a fost mai mare și capitalul cit grăuntele de muștar, — Și cutezînd a zice muntelui de pedeci și greutăți ce-i stăteau nainte, să se mute din calea lui, acelea deși încet, dar s'au mutat! Cei dintii zece ani de lucrare a dsale ca conducător, ca dirigitor, ca suflet al întregii întreprinderi, ni-o arată aceasta atît de luminos.

„Agricola“, care a început cu cinci mierțe de ovăs cumpărate ca început al „negoului“ seu, — a ajuns de a vîndut în anul întii bucate de abia 4300 cor., în anul al doilea de 35.000, în al patrulea de 50.000, în al 8-lea de 197.000, și în al 10-lea de 226.000! Ea, care a început cu cinci mierțe, azi vinde ofte 150 vagoane, și are azi magazine de bucate nu numai în Hunedoara, ci și în alte cinci locuri: în Cerna, Teliuc, Nădrab, Zlagna și Baia-de-Criș, magazine, — și are 3 mori de apă și una, fala ei, moara artificială mînată cu motor, în Hunedoara.

Om pătruns în tot sufletul seu de cel mai înalt ideal pentru tot ce e românesc, și slujind idealelor neamului mai ales pe tărîmul economic, dl Osvadă și-a condus însoțirea așa, că, începînd cu abia un pumn de bani, cu bietele 5600 cor., — în zece ani de zile a ajuns să dea din câștigurile însoțirii, numai pentru scopuri de binefacere și culturale românești, 7000 cor., afară de folosul mare ce-l are poporul pe piețele de bucate pe cari lucrează și „Agricola“, că acolo capătă bucatele cu prețuri cinstitute, și nu mai e lăsat jafului tuturor oamenilor fără inimă!

Prin morile ce conduc și mai ales prin minunata moară cu site ce și au zidit la Hunedoara, „Agricola“ urmărește idealul românesc de a da un avînt industriei românești, în ramul morăritului.

Și, peste tot, din toată lucrarea acestei societăți economice, să oglindește sufletul care nu are de țintă numai materia, ci și partea ideală în munca sa.

Marea obște a și onorat această muncă cinstită prin depuneri însemnate de bani la „Agricola“. Ea, care a început cu 5600 cor. azi, la 10 ani de viață, are numai bani depuși spre păstrare la ea: peste 800.000 cor., — apoi capital de 100.000 și fonduri de 35.000 cor.

Dar le și vrednicește!

Ne alăturăm la cei cari au feliicitat viu pe dl Osvadă și pe soții dsale de muncă, harnicii funcționari și vrednica direcțiune, din prilejul sărbătorii lor, — și suntem siguri, că la 20 ori 25 ani, la alt punct iubilar de vreme, vom putea vorbi de „Agricola“ ca de o întreprindere din cele mai puternice românești, pusă pe temeiurile cele mai sănătoase, mergînd pe cărări ideale, croind căi nouă și arătînd cele mai de laudă roade, — ceea ce li dorim din tot sufletul!

Războiul italo-turc.

De vreme lungă ține războiul italo-turc în Tripolitania și veștile ce vin de pe cîmpul de luptă, zi de zi sunt aceleași: o înșirare seacă a mișcărilor trupelor, un schimb de gloanțe și cite o telegramă scurtă, vestind încercări neisbutite de pace. E un războiu sec acesta, din care lipsește duhul, viața, zgomotul și zăngănitul răsunător al armelor. Cum era bunăoară războiul ruso-japonez, pe lângă aceasta! Indată ce luai gazeta în mână, pe dinaintea ochilor ți se perînda parcă întreg chipul cîmpului de luptă: regimente năvălind orbiș în fața gloanțelor, zeci de mii de cadavre rămase pe cîmpul de luptă, o îndrîjire, o încăierare stropită din belșug cu sînge, un războiu, așa cum ni-am învățat să-l cunoaștem din poveștile atîtor războaie mari.

Războiul italo-turc curge însă încet, vrînd parcă anume să dureze ani întregi. Sfîrșitul și așa e sigur: Turcia va fi învînsă. Nenorocita împărăție a marelui Suliman, care zămislise pe vremuri un vis atît de măret: precum un Allah e'n ceruri, un Suliman trebuie așa să fie pe pămînt; nenorocita împărăție a acestui mare domn, de care s'a cutremurat jumătate din Europa, va cădea învînsă și, neputincioasă cum e azi, va trebui să se'nvoiască, ca Tripolitania, frumosul cap de țară, să treacă și ea în mână străină. Sfîrșitul acesta e azi de neînnunjurat. Și Italia o stie asta, de-aceea nu să avîntă în lupte sîngeroase, ca să peardă zeci de mii de soldați, de brațe muncitoare, cînd poate să câștige și fără de asta iara de care are atita trebuință. Și Italia nu-și va perde răbdarea, căci pentru ea e o trebuință de viață ca țara aceasta să fie a ei. Căci poporul ei s'a înmulțit și pămîntul li e prea puțin, cu mult mai puțin decît să și poată hrăni

toate cele peste 30 de milioane de locuitori. În timpul din urmă din Italia plecau oameni sute de mii, pribegind departe în țări unde nu e atîta poezie ca în Italia lor, nu e atît farmec, dar e plin! Italia bine știa că sutele de mii de oameni ce eșian an de an dintre hotarele ei în anii din urmă, pentru ea sunt oameni perduți și formează toți la oaltă perderi uriașe. Invederat că li trebuia pămînt, pămînt nou, o mare o țară-fică care să-i primească și să-i poată hrăni sutele de mii pe cari ea nu le mai putea hrăni. Ce era mai la îndemînă, decît să pună brațul pe Tripolitania, vecină ei peste mare, țară în care să poate lucra, care poate hrăni încă lume multă. Era a Turciei? Dar bine, Turcia nu avea de ea nevoie, sau nu în așa mare măsură. Și apoi tărîmii ceialalți ai Africii nu au fost ale altor popoare și decurînd a pus pe ei mîna Anglia, Turcia, Germania? Necuprins de puteri europene, nici nu mai e pe tărîmii Africii decît Tripolitania. Să aștepte ca alt neam să pună mîna și pe aceasta? Și poporul lor să rabde? Nu! Asta haid s'o cucerească.

Aceste gînduri frămîntau guvernele italiene de 15 ani de zile.

Tripolitania trebuia cuprinsă dela Turci, ca să facă din ea o patrie nouă poporului pe care nu-l mai puteau hrăni în țara nouă.

În anul trecut timpul era cel mai potrivit să-și încerce norocul. Toate celelalte țări aveau griji mari după cap. Franța, Anglia, Germania erau încurcate cu nelînțelegerile pentru Maroc. Rusia neliniștită pentru tulburările din lăuntru. Austro-Ungaria odihnea pe laurii câștigați cu Incorporarea Bosniei și Herțegovinei. Cine să sară în ajutor Turciei atacate, lovite, fie și pe nedreptul? Italia a trimis scrisoare: „Iubită Turcie, eu am nevoie de Tripolitania, scoate-ți din ea oștirea și mi-o lasă mie. Nu vrei? O iau cu arma în mână!“ Ce era mai simplu ca asta? Avea drept Italia să facă pasul acesta? Drept? Dreptul îl croește totdeauna cel mai tare.

Așa izbucni războiul. De vreme lungă curge el, să desfășură în acelaș mers încet, greoiu. Sfîrșitul nu poate fi altul, decît că într'o bună dimineață Turcia va sufla semnalul de strîngere a oștirilor sale schiloade și zdrențoase de pe pămîntul, pe care-l stăpînise sute de ani, și le va retrage spre alte hotare ale sale, împăcîndu-se poate cu lacrimi în ochi cu soartea care i-a poruncit că asta așa este să fie. Altă n'are ce să facă, căci ea este azi de fapt ca un om bătrîn, care și-a trăit deja traiul și la bătrînețe are trebuință de liniște și hodină, până-i va veni azi-mîne vremea să se mute și așa pe altă lume...

Peste hotar...

Cetesc o nouate, scurtă, într'un ziar, și mă cuprinde mila și jalea, de ce mi se perindează pe dinaintea ochilor. Poartă șirele acestea tipărite atita durere în ele și sunt atit de mult grăitoare pentru cel ce cată să meargă mai adinc cu judecata și nu să oprește numai la suprafață. Iată ce să spune în ele:

În jumătatea trecută a anului acestuia au părăsit țara peste 41 mii de oameni și s'au re'ntors în țară 12 mii. Așadar țara a *perdut* în jumătatea de au *29 mii de oameni*, cu 17 mii mai mult ca în anul trecut pe aceeași vreme.

Atita spune noutatea; numai atita. Dar ajunge, ca sufletul să plingă de durere și să se revoalte împotriva ocîrmuirii de aci a țării. E cel mai trist și mai izbitor semn al vremilor aceste, al bunăstării unei țări, unde zilnic zbează jidanii speculanți, că „curge miere pe rîuri, plăcinte cresc pe gardurii“ O, vai și-amar de viitorul țării aceleia unde milioane pling și zbează în taină, unde strigatul de durere al celor mulți e întrecut și înăbușit de glasurile mincinoase ale falșilor proroci. Ce dovadă mai limpede trebuie oare, că în țara noastră lucrurile nu merg bine, stările nu-s sănătoase, decît numerii aceste seci și înspăimîntători? Patruzeci de mii de oameni ies în jumătate de an din țară, ducînd în sufletul lor jalea și năcazul pentru cele suferite. Și ies miile aceste nenorocite, nu că n'ar fi destul pămînt în largul țării ca să-i hrănească, ci pentrucă-i gonesc nevoile și năcazul. Dări și biruri multe apasă umărul bietului popor, așa de greu, că petecul lui de pămînt, de cele mai multe ori neroditor, nu poate mulțum și stăpînirea și hrăni și cele cîteva guri flămînde! Și își vinde bietul om palma de pămînt și bordeiul în care a văzut lumina soarelui, vinde tot ce are, și sufletul și l-ar vinde, dacă ar avea cui, în spate ia zdrențele rămase și pașaportul; în mână tola-gul tăiat din lemnul crescut în umbra pădurilor țării sale, și pleacă în lume!

Bun e Domnul și-l va ajuta poate în alt loc să împlinească ce i-s'a scris prin soarte.

Și rămân pustii ogoarele și cordrii, prin curțile grijite, începe să crească polomida, coperișul berdelilor îl duce vîntul și toate-toate să părăginesc, pe zi ce merge și arată a pustiu...

În alte țări, în cari ocîrmuirea e cinstită, e dreaptă, vin din țări streine și din împărății îndepărtate oameni, numai dela noi iasă poporul cu dulumul, singur neștiutor, că de ce și unde merge! Cei, cari rămîn acasă pling de dorul celor duși și așa în țara înreagă e numai jale, suflete măchulte și minclună. Plicurii noul și noul ies zi de zi și de întors nu se întorc de-

ci cei, în cari dorul de acasă e mai mare, decît dorul de viață...

Aceasta e povestea de jelea țării acesteia, unde azi-mîne poate n'or rămînea decît petrile, spinii și — domnii, cari însă vor muri de foame, cînd nu vor mai fi brațe voinice să 'mplinte plugul adinc în brazdă, ca să rodească glia!.

Cheltuelile de războiu ale Italiei.

Nici închipul nu ne putem că de bani mistuie un războiu, cînd soldații și ofițerii capătă și plată mai mare și mîncare mai bună. Cheltuelile acestea cresc grozav de mult, dacă războiul se poartă în țări streine unde trupele trebuiesc duse în trenuri, ori cu vapoare și unde și mîncarea le trebuie trimisă de acasă.

Războiul ce-l poartă acum Italia împotriva Turciei, în Tripolitania, înghite zi de zi 2 milioane de coroane! Căci e singură împușcătură de tun costă 60—70 de coroane, dar este și de aceea, care costă 700 coroane! Acestea ne fac să ne putem închipul ce de bani cheltuie un stat în vreme de războiu, mai ales dacă acela ține vreme îndelungată, — cum ține acesta al Italiei cu Turcia.

Dela Dicio-Sînmărtin.

Serbări culturale frumoase să aranjează la Dicio-Sînmărtin în 28 August n. 1912 (Zna de Sftă-Mărie), de comitetul despărțămîntului Dicio-Sînmărtin al „Asociațiunii“ cu prilejul adanării generale ordinare, a despărțămîntului.

Ordinea serbărilor: La orele 10 a. m. serviciu divin, în biserica greco-catolică.

La orele 12 din zi adunarea generală cercuală a Despărțămîntului, cu rapoartele comitetului și stabilirea bugetului; întregirea comitetului, înscrierea de membri. — Conferință economică de dl Adrian Oțoia din Blaj. Împărțirea premiilor pentru lucrările intrate.

La orele 8 p. m. deschiderea *Expoziției de jocuri naționale*. Împărțirea premiilor pentru jucători.

Petrecerea populară.

La orele 7¹/₂, seara teatru, care să va preda de o societate de diletanți din Blaj sub conducerea distinsului măestru dl Iacob Mureșianu. Să joacă: „Geloșii“ comedie în 2 acte localizată de Moșul, și „Millo director“ sau „Mania posturilor“ comedie într'un act de Vasile Alexandri. După teatru joc.

Adunarea generală, expoziția de jocuri naționale și petrecerea populară să vor ținea în piața Direcțiunii financiare din Dicio-Sînmărtin, toate celelalte serbări și expoziția de țesături și cusături românești să va arangia în localitățile hotelu-

lui „Național“, unde la caz de timp nepriincios se vor ținea toate serbările.

În tot decursul serbărilor stă deschisă expoziția de lucruri de mână și țesături românești.

De încvartirarea oaspeților să îngrijește un comitet de încvartirare sub presiul Dni Anastasiu Beșu, căruia să se adreseze cei interesați.

Venitul curat al serbărilor este în favorul Despărțămîntului.

Damele sunt rugate, să meargă cît se poate în costum național.

Din America.

Localuri pentru joc de cărți. Mituirea poliției. Mîuirea unui sfat comunal. Detectivul Burns.

Din „țara dolarilor“ în timpul din urmă sosesco niște vești tare interesante, cari ridică vîlul de pe un colț al vieții americane, unde să pare că banul e singurul idol căruia se'nchină chiar oameni puși în slujbele de obște! Abia de vre-o două-trei săptămîni străbătuse vestea unui rușinos scandal în care era amestecată poliția din orașul Newyork, și azi vine alt rînd de vești cari arată în golițiunea sa un sfat crășenesc, adevă pe oamenii încredințați cu conducerea, orașului Detroit din statul Michigan.

În Newyork să făcuse o mulțime de localuri pentru joc de cărți, cari sunt oprite în America, și în casele acestea să adunau bogătanii orașului și duceau aici o viață tare scandalosă. Căci afară de jocul de cărți ei să mai îndelniceau aci și cu fel de fel de fapte răutăcioase, petrecînd nopți întregi în bancheturile cu femei stricate, și cu jocuri de loterie, unde mulți inși perdeau averile întregi. Folosul cel mare îl aveau bineînțeleș mai ales stăpînii acestor case. A ieșit apoi la iveală că poliția, care are chemarea să îngrijască să nu să întimple astfel de lucruri, era cumpărată ca să nu-i dea pe față. Stăpînii caselor plăteau ofițerilor poliției de pază sume însemnate legîndu-le mîna și astupîndu-le gura! Plăteau la cîte un astfel de ofițer de poliție pe lună cîte 500 de dolari, ca să tacă.

Deanăzi apoi un om care a fost jăfnit în o astfel de casă și lăsat nap, de joc, s'a hotărît să dea pe față faptele rușinoase ce să petrec aici. Dar nenorocitul a plătit încercarea aceasta — cu viața! Cînd a ieșit dela un teatru, l'a așteptat în stradă un automobil și cînd a pîșit pe lîngă acela, l'au împușcat niște necunoscuți, cari erau în automobil! Poliția de pe stradă s'a făcut, că urmărește pe cei ucigași, dar numai s'a făcut, căci i-a lăsat să fugă!

Pe urmă s'a aflat că cei din automobil au săvîrșit omorul în lutelegere cu ofițerul polițist, care duse îndrumare poliștilor din a-

propiere, că pe cei din automobil să-i facă scăpați.

Una. Alta și mai și. Statul comunal din Detroit se lăsă mereu cumpărat de oameni de afaceri, cari voiau să facă întreprinderi de cîștig în oraș. Dacă întreprinzătorii li plateau bine, domnii sfetnici mergeau în nerșinuirea lor atît de departe, că nu numai că nu opriau întreprinderile acestea stricăcioase pentru oraș, dar votau chiar lucruri spre paguba orașului. Primarului orașului i-a bătut la ochi lucrul acesta și de aceea a vorbit cu un detectiv (polițist secret, tînuit) ca să umble el în rînd să descopere mișeliile sematului crășenesc. Și iată ce a făcut detectivul:

S-a dat pe sine drept un întreprinzător mare, care ar voi să facă în orașul Detroit o linie ferată, care însă nu s'ar fi putut face, numai închizînd de tot o stradă a orașului. S'a dat el în vorbă cu senatorii și i-a rugat să sprijinească cererea lui. Drept „mulțămînt“, el va da sume mari de bani, dacă-l ajută. Senatorii au cerut întii banii, el i-a dat, apoi i au făgăduit că-l vor ajuta. Detectivul ca să poată vedea, că senatorii au primit bani, a așezat în odaia în care și-a dat întîlnire cu ei, la sine acasă, un gramofon, care apoi a prins toată tîrguiala aceasta. După ce i-a avut în mână, i-a dat în vileag și i-a dus la judecată. La judecată a dus plăcile gramofonului și înaintea judecătoriei a pus mașina să vorbească așa cum verbiseră oamenii cei faini la el acasă. Așa senatorii au trebuit să cunoască și mărturisească fapta lor rușinoasă. Au fost apoi cu toții puși la arest...

Toate descoperirile acestea și și cea cu casele pentru joc de cărți, și asta cu sfetnicii comunali le-a descoperit detectivul Burns, singurul om de încredere azi al guvernului. Detectivul Burns fusese pe vremuri în slujba statului, dar văzînd el, că ce stricate sînt poliția și alte organe de conducere, că le poți cumpăra cu bani pentru orice treabă rușinoasă, a ieșit din slujba statului și s'a făcut detectiv privat. A pus așa mîna pe mulți mișei, prin ce și-a făcut avere foarte mare și statul acum îl angajează ca om privat, și l plătește foarte bine, ca să scarmene faptele slujitorilor săi!

Burns numai atunci li duce înaintea judecății, cînd are o groază de dovezi, care arată curat ca lumina soarelui vinovăția lor. Judecătoria pedepsește apoi groaznic pe cei păcătoși.

În chipul acesta numai se vor înfrîna poftetele de cîștig ale sufletelor stricate.

Păzește doamne să vie un Burns și în Ungaria, — că tare ni-i teamă că ar rămînea țara fără deregătorii!...

NOUȚĂȚI

Vlaicu la Vârșeț, a avut iară o zi bună. Lume mai multă și ca la Orăștie. Ci-că au fost ca la 15.000 de oameni.

Atît înălțarea, cît și coborîrea zburătorului au fost din cele mai reușite, foarte frumoase!

Zborul a ținut însă numai cam 15 minute, și la o înălțime de vre o 200 metri, — căci o furtună năpraznică cu ploaie să prevestea dela marginile zării și vîntul îi aducea solia înainte.

În cele 15 minute dl Vlaicu a făcut rotiri minunate de frumoase pe de-asupra privitorilor și lumea a rămas încântată de frumuseța zborului său! Îndată ce s'a dat jos a pornit o ploaie mare, înclt abia a avut timp să și bage mașina în hangar.

Mulțumirea cu zborul a fost deplină.

Vlaicu la Alba-Iulia și apoi la Tîrgul Mureșului! Dumineca viitoare, în 18 August n. dl Vlaicu va zbura la Alba-Iulia, unde să fac cele mai întinse pregătiri ca să aibe lume multă și reușită mare!

Iar pe 20 August n. să pregătește zberul dlui Vlaicu la **Tîrgul Mureșului** (Murășoșorhei)!

Peste tot locul alerge frații noștri să-l vadă, — că vrednic este!

Jocurile noastre.

Cetim prin foi vestea îmbucurătoare că Arhiducele Salvator din casa Impărătească, deunăzi la o serată dată de muzica militară în Băile Eroulane și-a arătat dorința, îndată după ce s'a clutat imnul regal, ca jocul să se înceapă cu o *horă românească*.

Arhiducelui i-a plăcut foarte mult jocul, o devadă asta că legănarea gingașă și mlădie a horei noastre românești, place chiar și în lumea înaltă streină, dear mai mult ca zdruhăliile din alte jocuri ale altora. E și drept, că jocurile noastre românești sunt foarte frumoase și gingașe, și așa nu-i minune, dacă chiar și un bărbat sus pus, ca Arhiducele Salvator, o spune asta.

Ce folos însă, că streinii vin și ne dau cinstea să ne privească jocurile, cînd printre noi să sînt oameni așa de nitați de sine, cari la petreceri curat românești, încep să se zdruhie de pildă pe ciardașul țopăitor.

Juchici, osîndit la spînzurătoare. Amintisem într'un număr trecut despre pertractarea procesului Iuchici, studentul croat, care voise se împușca pe comisarul regesc al Croației, pe baronul Cavai.

Glontele lui însă a greșit ținta și a omorît pe alți doi oameni. Judecătoria din Zagreb acum a adus judecată asupra tinerului, osîndindu-l la spînzurătoare, iar pe părtașii lui, alți 5 studenți, la 5—6 ani închisoare grea.

Iuchici și a ascultat osînda cu liniște deplină și cînd a intrat în sală a strigat cît a putut: *Trăiască unirea croată-slavonă-sîrbească*.

Cînd președintele i-a pus întrebarea, că e mulțumit cu judecata, Iuchici a răspuns:

„Protestez la poporul croat, căci numai acela e chemat să judece asupra mea!”

Ceilalți osîndiți după judecată au început să facă zgomot, strigînd: *Trăiască slavismul! Trăiască Iuchici și următorii lui! Jos cu tiranii!*

Publicul de față s'a purtat cu multă dragoste pentru cei osîndiți și mereu le arăta semne de încurajare.

Dela cătane.

În lăuntru casarmelor se petrec o mulțime de lucrări, de cari noi, cari trăim în afară de zidurile lor, numai rar de tot prindem veste. Bătăile și înjurăturile ce răsună după părții acelor, la noi nu s'aud, numai ca povești, ori nu s'aud de loc, deoarece cel ce le-ar spune, decît să o pătească iară, mai bine tace.

Deunăzi din casarma din Giula a ieșit în vileag o veste, care într'adevăr e din cale-afară brutală și aruncă o lumină atât de urtă asupra vieții din casarmă. Iacă povestea:

Voluntarul Emerich Belenta, sîmbătă după amiază a fost silit să-și carme singur firul vieții de necazul ce-l ducea cu căpitanul său, un om crud și rău din cale-afară. Belenta era numai de curînd venit din școală dela Budapesta la Giula, dar fiindcă s'a îmbolnăvit înainte cu vre-o două săptămâni, a fost lăsat în pat, să nu iasă la cîmp. Ca sîmbătă i-se gătase slobozenia aceasta de 14 zile. Cum nu se făcuse bine, n'a ieșit însă nici în ziua aceasta, ci a trimis vorbă căpitanului prin sergent, că e încă e tot bolnav. Sergentul a și raportat dimineața la 4 ore, cînd era să plece la exercițiu, că Belenta e tot bolnav. Căpitanul însă s'a iafuriat așa mult la vestea asta, că a năvălit cu sabia scoasă în odaia voluntarului, a început să-l înjure și l'a scos de urechi, în cămășă și desculț din pat și l'a băgat în închisoare, unde a început să-l lovească cu oizmele! La amiază, cînd s'a întors acasă, l'a scos din închisoare și după ce l'a mai înjurat de cîteva ori, l'a lăsat liber.

Pe voluntar însă lucrul acesta l'a zdorbit așa de tare sufletește, el s'a simțit așa de umilit, de tîrlt în tina acestei vieți ticăloase, că adunîndu-și în jurul său pe prietini săi, li-a spus, că el nu mai poate

purta viața asta și chinurile căpitanului său sălbatec și că mai bine se împușcă, decît să mai trăiască așa.

După amiază apoi, cînd a rămas singur închis, în odaia lui, cu urtul și cu lacrimile în ochi, și-a tras un glonț în cap și-a murit îndată!

Căpitanul auzind că voluntarul s'a împușcat, s'a făcut galben ca ceara și a părăsit îndată casarma.

Părinții nenorocitului voluntar au făcut arătare împotriva căpitanului, care a pricinuit moartea copilului lor și au cerut pedepsirea lui după vrednicie.

Bombă sub poșta din Salonc. Sîmbătă trecută niște făptuitori necunoscuți au așezat o bombă de de dinamită în localul poștei austriace din Salonc. Bomba a făcut mari pustiiri în local, dar ofițerii au scăpat teferi. În urma zguduirii s'au spart toate ferestrele caselor din vecini. Localul a fost îndată înconjurat de soldați și s'au început cercetările, de făptuitori însă nu s'a dat. Se crede, că niște bulgari au săvîrșit atentatul, din răzbunare pe Austria.

Nenorocirea unui voluntar. Din Triest se scrie, că luni 2 ofițeri și un voluntar din regimentul 97 au făcut o excursie în localul Basovicca, unde voiau să cerceteze o peșteră. În apropierea peșterii au alunecat în o prăpastie și voluntarul a căzut așa de nenorocit, încît a doua zi l-au scos de-acolo mort. Celor doi ofițeri nu li-s'a întîmplat nimic, afară că au căpătat cîteva zgărieturi.

Cetremur de pămînt în Turcia. Din Constantinopol sosesc vești îngrozitoare despre cutremurul de pămînt care a pustiit duminică trecută acolo și în împrejurime. El a nimicuit ținuturi întregi. Inima cutremurului a fost Gallipoli, unde tot orașul s'a nimicuit, casele s'au dărîmat, iar ruinele au prins foc. Vre-o 30 comune s'au topit de par'că s'ar fi șters pe de pe fața pămîntului, iar locuitorii înspăimîntați căntau cu fuga să-și scape viața adăpostindu-se în cîmp, în liber. Ei sufăr mult de foame și sete. În mai multe locuri ei s'au adunat la malul mării, și cereau mîncare dela corăbiile care treceau pe acolo.

Orașul Marofite a fost nimicuit în mod ciudat și fioros. Anume dealurile între care era așezat orașul, în urma cutremurului, s'au izbit așa de mult spre olaltă, încît au turtit orașul în înțeleșul strîns al cuvîntului!

După știrile venite de acolo, până acum sunt vre-o 1000 morți și 5000 răniți. Guvernul turcesc a luat toate măsurile să ajutare locuitorilor în primejdia ce i-a ajuns și să-și scape de foame, trimițînd 5 corăbii cu medici, șatre de locuit și mîncare.

Cutremurul acesta e o nouă lovitură grea asupra capului Turciei,

care și de altfel arde toată în urma revoluției și a războiului ce care trebuie să sufere.

O sută de mii de coroane bani falși. Jandarmii din orașul Zagreb (Croația) au pus zilele trecute mîna pe o bandă de falsificatori de bani, cari de șapte ani trag pe sfoară țara cu fabricatul banilor de 20 fileri și a galbenilor de 20 coroane. În fruntea falsificătorilor sta unul cu numele Erhatici, care era măiestru de organe bisericești, (de cele ce sunt în biserice romano-catolice și evanghelice). Erhatici, din bisericile pe unde lucra, fara crucile de aur și le folosea la turnatul banilor falși! Și asta a făcut-o așa 7 ani de zile până ce acu de curînd i-s'a înfundat. A fost prins într'un chip întîmplător numai, și anume așa, că un ortac al său, fotograful Columbar, care l'a ajutat la schimbul banilor falși, i-a cerut într-o zi bani împrumut. Erhatici i-a dat 100 coroane, în libre de 20 fileri, ca să le schimbe cu bani buni. Fotograful văzînd pe masă și un galben de 20 coroane, a pus mîna pe el, ca Erhatici să nu vadă și s'a dus să l schimbe. L-a și dat într-o prăvălie, dar abia a pus piciorul pe ușa afară și negustorul a băgat de samă, că galbenul numai pe-o lăture era aurit, iar pe cealaltă era sur! A dat repede de știre la jandarmi, care apoi au pus mîna pe fotograf și și pe Erhatici. Cînd au mers acasă la acest din urmă, au dat de mașina cu care fabrica banii falși și au găsit cîteva saci plini cu bani, preț cam de 100 de mii coroane.

Isprăvile unui zburător ungar. Duminecă a aranjat zburătorul ungar Tóth József un zbor la Macău. Lumea adunată pe marginea Murășului aștepta cu nerăbdare, să vadă cucerirea aerului prin fiul lor József. Să vede că zburătorul Tóth nu s'a săturat cu trînteala mîncată Dumineca trecută la Hódmezővásárhely, unde încă a încercat și n'a izbutit, ci a venit și la Macău fără multă pregătire. Căci abia s'a urcat la 2 metri și a căzut la pămînt. A reparat un cîas la mașină și a zburat iară. De-odată asta s'a urcat ca la 20 metri și a zburat un pic, dar atunci mașina i-sa dat într'o dungă și până la pămînt nu s'a oprit. Medicii l'au ridicat mort de jumătate și l'au dus în spital, unde să luptă cu moartea. Mașina lui încă și-acum zace zdorbită în noroiu pe țărîmul Murășului.

Soarte de muncitor. În Bohum (Germania) sa întîmplat o nenorocire mare de mine (băi). Pe cînd lucrau muncitorii, părții minelor s'au surpat deodată *îngropînd de vii aproape 200 de muncitori*. Partea cea mai mare din ei au fost scoși încă vii, dar 80 de inși au fost găsiți morți, lăsînd după ei 200 de orfani! Luni a fost înmormîntarea nenorociților, la care a luat parte, ca

trimis al împăratului Vilhelm, Arhiducele Heinrich, și toate oficiile publice. Arhiducele le-a făgăduit nenorocitelor familii tot spriginul său.

Pentru abonații nostri
Intovărășiți.

Pentru a o putea da mai ieftin, noi trimitem „Libertatea” cu adusele sale pentru 5—10—20 lei, la adresa unui singur abonat în o comună. Acela are să adune banii dela soții și să ni-l trimită.

Fiindcă mai mulți din acești primitori ai folilor, nu au trimis plata pe jumătatea a doua înainte, ba mai sunt datori și pe trecut, facem prin aceasta cunoscut abonaților însoșiți în acest fel, că

acesta e cel din urmă
număr ce să mai trimită

acelor cari nu-s în regulă cu plata. Celților însoșiți dar în acest fel în jurul unuia, dacă nu i-au dus partea lor de bani, să grăbească a l-o duce, ca să ni-i poată trimite îndată, spre a nu le oprî mersul folilor mai departe.

Deputat congressional la Ilia.

Deputatul preotesc din cercul de alegere congressional al Iliei Murășene, — căzînd în âstan de nou sub alegere, prin renunțarea dlui asesor L. Triteanu la acest mandat în 31 Iul. a avut loc noua alegere. Să țîn de acest cerc preoții din tactul Dobrei, Iliei, fostul Geoagiu II (Hondol) și o parte din tractul Devei.

Această alegere ne e de o în-sămănătate mai mare, pentru cuvîntul, că preoțimea acestui cerc a fost de data asta pusă în fața unei grele ispite: Cercurile „moderatissime”, mai bine zis mame-lucești, din preoțime, au „recomandat” prin scrisori ticluite deochiat și multiplicare pe o mașină deochiat din Ilia, — pe secretarul din ministerul de culte Dr. Ionescu, fostul profesor dela Caransebeș, care pentru slujbele sale politice contrare politice naționale românești, ca om de curte al măcelarului Burdea, pe atunci atotputernic, azi un nime mare la Caransebeș, — a ajuns în grațiile ministrului Apponyi, care l'a luat în minister, ca prin el să afle cum să lucreze mai primejdios contra neatîrnării bisericești și școlii române și a slujitorilor ei! Un astfel de vînzător al bisericești sale și a neatîrnării preoțimeii noastre, nu onoarea de a fi ales în congres o vrednicoste, ci tot desprețul adevăratei preoțimi.

Ci fiindcă poate strica, acest om a început a fi o sperietoare pentru preoțimea română, — și fiindcă își arătase dorința de a fi ales de deputat congressional la Ilia, în locul devenit gol prin retragerea de aci a dlui asesor Triteanu, — s'au aflat cîtiva preoți, cari să-l recomande spre alegere.

Spre mîngăierea noastră însă, încercarea lor n'a izbutit. Partea sănătoasă a preoțimeii din tractul Iliei, dar mai ales vrednica preoțime din tractul Dobrei, s'a împotrivit acestei alegeri, care ar fi a-

runcat o urtă umbră asupra cercului, și candidîndu-și pe dl protopop al Sibiiului Dr. Ioan Stroia, l'au ales pe acesta de deputat la congres.

Căderea slugii guvernului, în-samnă, că preoțimea noastră din aceste părți, țîne la bunul seu nume românesc, și nu poate spriginul pe un om, care s'a dat atît de mult de unealtă în mâinile dușmanilor bisericești și neamului nostru. Ne bucurăm de aceasta.

Desmintim zvonul greșit publicat în „Românul” dela Arad și în „Poporul Român”, zvon strecurat în raportul despre sborul Vlaicu la Orăștie, — că preotul din Bîntînți (dl I. Botean), la alegerile de deputat „s'ar fi dat cu Ungurii”. E o mare greșală că s'a scris asta. Părintele Botean a stat totdeauna în ștr cu noi la alegeri!

Jafuri mari în Sirbia. Natalia, fosta regină a Sirbiei, mama nenorocitului rege George, ucis în conacul său cu soția sa Draga împreună, — s'a adresat zilele acestea cu o cerere la poliția din Belgrad. Anume s'a rugat să-i descopere pe hoții cari i-au furat fiului ei, regelui Alexandru, acții în valoare de peste un milion coroane. Acțiunile erau scrise toate pe numele regelui și după moartea lui li-s'a pierdut și acțiunilor urma.

Poliția nu știe ce să facă acum, temîndu-se, că dacă să ia pe urma hoților va fi nevoie să aresteze și o mulțime de oameni, cari sunt azi „domni mari” în Sirbia.

S'a găsit

un reticul ce s'a pierdut de cineva la zborul lui Vlaicu la Orăștie. Aflătorul l'a adus și l'a depus la redacția noastră, ca să-l vestim. Dama ce l'a pierdut, îl poate ridica dela noi.

Mare nenorocire în Nürnberg. În orașul Nürnberg, Germania, la zidirea unor mari fabrici de electricitate s-au răsturnat schelele (stâlpii, cari țîn coridoarele de scînduri pe cari umbli muncitori) și cu o grozavă cădere au îngropat sub ei vreo 40-50 de muncitori. Unsprezece muncitori au fost scoși morți din vrafal de lemne și scînduri l'ar vreo 25 greu răniți.

Petreceri.

— Coral bisericești gr.-or. rom. din Zlatna invită la Concertul ce-l va sranja la 15/28 August 1912 în pavilionul hotelului „Gück-Auf” (Moldovan) din loc. Venitul e în favorul fondului „Reuniunii de cîntări”, ce se va înființa.

Noua lege militară.

Legea nouă de cătane a redus anii de slujbă dela trei, la doi. După-cum se vestește acum din Viena, scăderea aceasta însă nu se va pune în aplicare decît din anul 1915 încolo, așadară cei asentați în anul de față, precum și în 1913 și 1914, vor sluji încă *tot trei ani* și numai cei cari în 1915 vor fi jurați pe steagul împăratului, vor începe a sluji cîte doi ani...

În anii aceștia, până în 1915, și asintările sunt tot c'am ca în ani trecuți, nu vor culege prea tare pe feciori. O arată aceasta și stirile ce sosesc din deosebite orașe unde asentările s'au început. Să spune că i-au regruți tot numai ca în anii trecuți.

Un medic militar fiind întrebat de un gazetar ungur asupra asentărilor și a fefului cum ele s'or face, a răspuns următoarele:

„După legea nouă vom recruta fără 'ndoială mai mulți feciori, dar nici pe departe așa, după-cum au scris foile, că vom lua pe toți schiopii și ciungii. Pân' acum scăpau mulți feciori de aceia, cari nu aveau nici o seădere mai însemnată la trup, doar, că li-se frecau genunchii, ori auziau un pic mai greu, încolo erau voinici și frumoși. Acum i-om lua și pe aceștia. Că legea asta nouă nu-i nici ea așa 'ngreunătoare, se vede și de-acolo, că nici de-acum nu luăm feciori, cari sunt sub măsură, prea mici. În alte țări, ca de pildă în Italia se recrutează și feciori de aceia, cari la noi nu se primesc de loc, fiind prea mici de statură.

E însă adevărat și aceia, că asentările nu le mai facem cu atîta alegere ca până acum. Vine feciorul înainte, îl măsurăm, ne uităm bine la el, îi ascultăm bătaia inimii și dacă nu are ceva boală mai grea e „tauglich”.

Așa a povestit medicul militar și se adevăresc spusese lui, căci alegere mare nu să face nici la asentările acum în curgere.

Lăsat în nădejde. Oficiantul de poștă Sfeinhübl din Galgo își aștepta de multă vreme ajutorul de scumpete de vreo 600 coroane pe care trebuia să-i sosască în toată ziua. Deoarece însă ajutorul intră-zia, oficiantul de poștă a cheltuit din bani dela poștă cam 550 coroane, în nădejde, că îndată ce va sosi ajutorul, pune napoi suma folosită. Într-o dimineață însă s'a pomenit în poștă cu un controlor și cum ajutorul nu-i sosise încă, iar banii poștei erau cheltuiți, a fugit dinaintea inspecției, dar a fost prins și arestat.

Candidat de avocat decăzut. Viața din orașele mari pe mulți slabi de suflet li duce în ispite de să duc tot mai adînc în noroiul și murdăria pe care această viață li o dă, și pe urmă, cînd să trezesc din căderea aceasta, bagă de seamă că pentru ei n'a mai rămas nimic altceva, decît doar — un glonț de revolver!

Mai săptămîna trecută o astfel de nenorocire s'a întîmplat în fața poliției din Bueapesta cu candidatul de avocat Dr. Alexandru Czukor. Tînărul candidat să trăgea din o familie bună, dar fiindcă nici odată n'a fost ținut din scurt de părinții săi, nici odată nu s'a învățat să-și înfrîneze poftetele, a lunecat tot mai mult din plăcere în plăcere și din păcat în păcat. Ducea o viață de baron, și cheltuia sume teribile pe plăcerile sale. Nu odată datorile i-se urcau la mii de coroane, pe cari însă mama sa văduvă, întotdeauna le-a acoperit și și-a acoperit scăpat astfel copilul de primejdiile ce l'ar fi ajuns pe urma lor. În timpul din urmă însă, n'a mai putut ținea nici ea pept datorile venite pe urma risipei fiului seu, și el văzîndu-se aproape

rămas pe drumuri, s'a gîndit să între într'o cancelarie de avocat și — să lucreze! A și aflat în un avocat în Budapesta loc, unde i-s'a dat 300 de coroane pe lună. Avocatul care-l luase pe candidatul (ajutorul de avocat) Dr. Czukor, a plecat la băi, lăsîndu-l să-i conducă cancelaria. Candidatul lucră și primea banii ce veneau în cancelarie, dar văzîndu-să iară cu bani, a început de nou să petreacă nopțile, că avea cu ce! Cînd avocatul a venit acasă, a aflat că candidatul nu-i poate da seama de vre-o 2000—3000 de coroane. Avocatul a dat de știre poliției, care a pus întă mîna pe domnișorul păcătos, dar cînd să-l ducă înaintea judeului, Dr. Czukor văzîndu-se pe marginea prăpăstiei n'a mai cutezat să dea ochi cu judele, ci rămînd puțin înapoia păzitorului, care-l ducea, a scos din buzunar revolverul și și-a tras un glonț în creier! A murit pe loc și a scăpat în felul acest de toate urmările ce aveau să-l mai ajungă pentru viața sa ușuratică.

POȘTA REDACȚIEI.

Stefan Foltin ori Pallin din Sighișoara. Am primit dela dta 6 cor. și nici o scrisoare că pe ce-s banii? Nici adresa deplin, nici numele scris curat. De cetești cumva aceste șire, scrie-ne de ce ne-ai trimis banii?

D. Ghiț, Ileanda-mare. „Eroii” și s'au trimis. Credem că până acum i-ai căpătat deja de mult.

G. Furi, în Buj. Același răspuns.

E. M., Agn. S'au primit. Banii predați la locul lor. Chipul, îndată ce-i vine rîndul.

P. T. Munt. în Sebeșul-sădesc. Mai trimite 2 cor. 50 fl. și vei fi plătit pe anul de față.

I. Mas. în M-hevis. E adevărat. S'a aflat așa cum spui. Erai scris în 2 locuri în carte, — de aci a venit încurcătura

Un tînăr

cu praxă află aplicare în cancelaria notarială din Reho, p. u. Szászsebes.

Max. Grecu,
notar.

(663) 1—2

Doi învățăcei

primesc în prăvălie cu articli »specerie pînzărie» băeți deșteptați din orașele românești cu 4—5 clase primare a unor părinți vrednici, lăudați cu creștere bună. Preferiți sunt mai bine acei ce știu vorbi vre-o limbă streină, celor orfani servesc îmbrăcăminte.

Cu stimă

George Baciu

(662) 1—2 comerciant în Orlat lângă Sibiu.

Să cauta

două calfe

de brânșă ferăriei și a bătăniei, la

„Consum”
societate comercială, Blaj.

Candidat de avocat.

În cancelaria subscrișului un candidat de avocat află imediat aplicare. Ceice reflectează să se adreseze subscrișului, comunicînd și condițiile.

Adv. Dr. Stefan Rozvány
(660 1—3) Maros-Ilye

Nr. 1280/912.

Publicațiune.

La primăria comunei Rășinari (Resinár, Szeben m.) află aplicare un tinăr versat în afacerile notariale; cei cu diplomă sunt preferiți. Condițiuni favorabile. A se adresa subscrisului.

Reșinari, în 10 Aug. 1912.

Ioan Iurcoianu,
not. subs.

(665) 1—3

(640) 3—3

2 tineri

absolvenți de 1—2 clase gimnaziale află aplicare în prăvălia subscrisului sub condițiunile favorabile.

Stan Stefla

(638) 3—3 Seliște (com Szeben)

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahám Manó

(572) 15— Orăștie (Szászváros).

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cum-păra cu bani gata toamna, marfă de mâna întie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă când ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 15—50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

VINURI
vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEÁ**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 62 fil., Rizling 82 fil.,

Roșu 92 fileri.

Siller 62 fil.

Carbenet 100 fileri.

Vin din 1911: 62—66 fileri.

Rachie de trevero (comină) K 1'80
Rachie de comină, specialit. „ 2'20
Rachie de drojdii 2 cor. 40 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachie să expedează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase imprumutez pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEÁ,

proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 22—25

ANUNȚ.

În un orășel românesc, cu liceu să vinde sau arîndează ein mînă liberă o franzelărie (brutărie) și dreptul de mixtă. Neîfiind alt brutar și jurul românesc, un brutar român are bune prospecte. Doritori să se edreseze la administrația acestui ziar.

Cine are lipsă de o mașină de îmbătît

cu motor de 4 cai și batoză care alege în sac, să află de vânzare din mână liberă. Mașina e bună, bate la zi 80 până la 100 clăi. Toate uneltele de lipsă, 20 saci și 2 poneve noi, un butoi de benzin.

Cine dorește a o avea, să se adreseze la Administrația foii.

Mașina să poate vedea umblind în Orăștie. (659) 2—2

Casă cu crișmă și boltă

e de vîndut în comuna **Folt** (lîngă Orăștie). Are și 2 odăi de locuință, cugnă, pivniță, ghietariu. Se vinde grabnic, din cauze familiare, cu drepturile sale cu tot. —

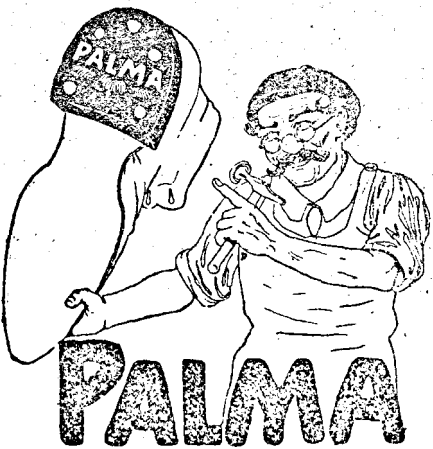
Informații la:

Lázár József,

Folt, p. u. Orăștie (Szászváros)

3—3

Cele mai bune călcîie de gumii sunt călcîile:

(588) 12—0

Sfat și ajutor!

Celor ce suferă de ardere de stomac, pedeci de mîstire, înfundare, și de boalele legate de acestea, le aduc lecutre

PICĂTURILE de stomac a lui BRÁDY nainte

Picături „Mariazell“.

SĂ AFLĂ ÎN APOTECĂ, O STICLĂ 1.00, cor., încă 90 fil., 6 sticle cor. 5.80; 3 sticle mari cor. 5.30. Banii trimiși înainte ori cu ramburs.

Apoteca C. Brády la „Regele Ungar“.

Wion

I. Fleischmarkt 2., Depot. 5.

Fii atenți la marca de sen-tire care reprezintă pe Snta Maria dela Mariazell, pe pachetarea roșie și subscrieți ca pe chipul de alături. Imitațiile să se respingă.

(583) 12—25.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca geneala de asigurare“
societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de instituttele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii **PARTENIU COSMA**, directorul-executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbai de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite ori-cînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în cri-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați ză se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA“.

(419) 16—28

2 învățăcei

pentru măestria de pielărit, să caută și să primesc îndată la

Arthur Schmidt,

măestru pielar în Orăștie,
Strada ferarilor,

(628) 5—4

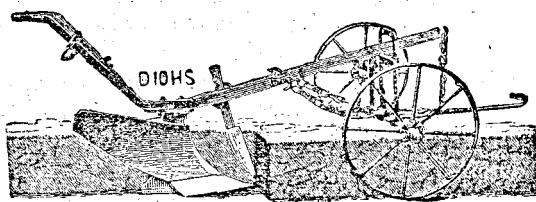
Casă de vânzare.

Casa Nr. 5 din Strada Porumbului în Orăștie, cu 1038 metri pătrați loc și grădină, — e de vânzare. Informații în casă, la proprietarul:

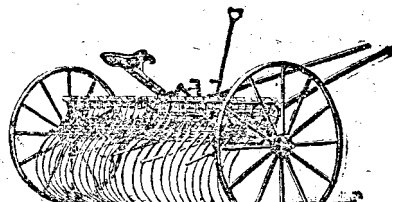
(0) 2—3 **Fereczy István.**

Mașinile vestitelor firme:

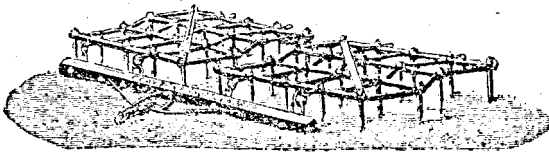
Glaxton Shuttleworth & Hoffer Schrantz

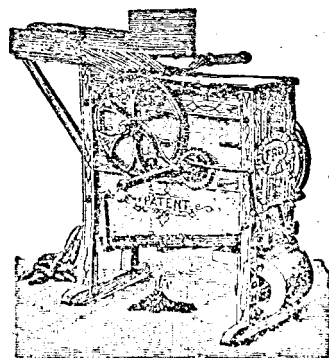
1. Plugul de fer „Sack“, renumit!

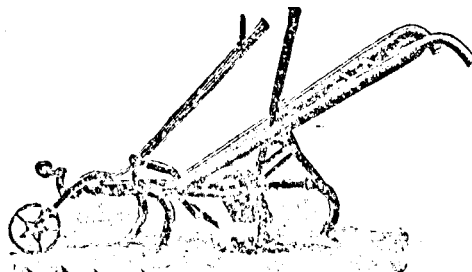
4. Greblă de fin „Hollingsworth“, spornică la lucru și ușor de mînuat.

2. Grapă de fer diagonală și pentru mușchiu (pentru curățirea țelnilor de mușchi)

5. Mașină de sfărîmat cucuruz! Să află cu vînturătoare și fără vînturătoare.

3. Mașină de săpat „Planet lunlor“ foarte practică și cu bun numel

IL
(541) 20—20

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli.**
în **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU**
Cereți catalog și oferte de prețuri!

KOLLARIT
LEDERPAPPE ELASTISCHE, STURM-
 SICHERE u. GERUCHLOSE
DACHPAPPE

Plăci de piele „KOLLARIT“
 plăci cu compoziție de
 cauciuc, pentru coperit!

Plăci de piele „KOLLARIT“
 foarte potrivit de coperit edi-
 ficii economice și industriale!

Plăci de piele „KOLLARIT“
 nestrăbătute de apă.
 Rezistă ori-cărei furtunii!

Plăci de piele „KOLLARIT“
 nu trebuiesc colorate și așa
 nu recer spese de susținere!

Depozit exclusiv la:

C. Baicu.

(651) 2-13 Orăștie (Szászváros).

**Practicoant sau învățacel
 de tipografie**

să primește îndată în Tipogra-
 fia „Carmen“ P. P. Barițiu
 din Cluj (Kolozsvár).

Cei ce știu și limba maghiară,
 sunt preferiți.

Condiții de primire avanta-
 gioase.

„Tip. Carmen“

(649) 2-2 Cluj-Kolozsvár, str.
 Ferenoz Jozsef 58.

Moșie

de 70 jugăre, să află de vânzare
 din mână liberă, în comitatul
 Albei inferioare.

La loc bun, roditor.

Informații mai de aproape de
 vânzătorul. Adresa la adminis-
 trația foii. (657) 2-3

Un tânăr

din familie bună, absolvent de
 3 sau 4 clase gimnaziale sau
 reale, află loc drept

practicant

la firma:

Ioan Comșa & Fiu

(656) 2-3 Săliște (Szelistye).

Practicant notarial

să primește îndată în cancela-
 ria notarială a subrisului.

Aurel Barbu

(652) 2-2 notar Lancrăm (p. Sz.-Sebes).

Garduri, tare ieftine!

Produceție indigenă!

Fără păreche potrivită!

(618) Ușor de montat! 19-20

Numărate scrisor de mulțumită adevărate că

Teșetura de drot „HUNGARIA“

e neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețu
 pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult
 Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot
 și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/55

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Mii și Mii

de oameni binecuvîntă spiritul Menthol
 sărat „Omnia“, ca leac de casă dis-
 tins, atât pentru morburii interne cît
 și din afară.

Incetează: dureri de cap, de dinți,
 de stomac, podagra, reumatism, că-
 dere de păr, etc.

Depozit principal la:

Iosef Grafius, Orăștie.

(654) 2-20 **Virgil Vlad, Alba-Iulia.**

O mașină de lînă,

puțin folosită, să vinde din
 mână liberă. Doritorii de a o
 cumpăra se se adreseze la re-
 dacția foii. „Libertatea“.

(646) 3-3

Onorate Domnule!

Cunoscînd multe lipsuri ale publicului românesc din
 provincie, deja din anul 1912 începînd am deschis în Bu-
 dapesta un

Birou de informații și Agențură românească.

Dau orice informații în ori-ce cauză ce se ține de Bu-
 dapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la dife-
 ritele ministerii și la alte oficii publice. Dau informații în
 chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbeso în
 persoană cu referențal cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu
 drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vază
 frumsețele orașului, ori cu afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porcei, oi, vite mari, porci, lînă, piei,
 iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup,
 ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fîn, mohor,
 lemne; păduri; moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimet în fieștecare săptămînă un „Aviz săptămînal
 despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez

dela băncile cele mari din Budapesta Imprumuturi pe amori-
 tizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă ve-
 niți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu vă recomand advocați buni,
 medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine, motoare,
 mori, ferestre, pompe, automobile etc. Griješc ca să nu fiți înșelați.
 Fiind de față la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină alt-
 ceva, deșit aceia, ce am hotărît și cum am tocmit.

Zilnic primesc plîngerii dela țărani români, cari cumpărînd mașini
 prin agenți streini, au fost înșelați iscăbind contracte a căror conținut nu
 l'au cunoscut neștiind țărani români ungurește.

Planul meu este ca, conducînd pe românul nostru la fabrici și nu
 la agenții de mașine, drept din mână primă să-și cumpăre cele trebuin-
 cioase, și să-l scutesc de șarlataniile agenților și să-l scap de procese.
 — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru
 răspuns să îmi alăturați o marcă poștală.

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

(637) 3-— în Buda. lîngă pedul „Margithid“.

O domnișoară

absolventă a unui curs privat
 de comptabilitate cu praxă a-
 aproape 2½ ani bine introdusă
 în toate afacerile de bancă, po-
 sede în scris și vorbire limbele
 română și maghiară și știe scrie
 cu mașina, caută aplicare la
 vre-o bancă sau în biroul unei
 firme mai mari.

Adresa o dă redacția aces-
 tui ziar. (650) 3-3

Casă de vânzare!

În Orăștie, — în apro-
 pierea poștei, — să află de
 vânzare din mână liberă două
 rînduri de case în o curte,
 nou edificate: partea de că-
 tră stradă constă din 6 în-
 căperi; cea din curte: din
 două odăi, bucătărie, pivniță,
 fîntînă, grajd, șopru și grădină.

Informații dă administra-
 ția acestei foi. 3-3

2 învățacei și 1 calfă

să primesc îndată în prăvă-
 lia mixtă a subscrisului.

Învățaceii cu cîteva clase
 gimnaziale sunt preferiți.

Calfă poate fi și mai în-
 naintat în vîrstă.

Ioan Cutean
 comerțant, Brad (643) 3-3.

Să caută

doi băeți din casă bună, cari
 posed 1-2 clase gimnaziale,
 reale sau civile, ca învățacei
 în prăvălia de băcănie și fe-
 rărie a firmei.

B. Popovits și filii
 Hațeg (Hatzeg). (645) 3-3

Mărgăritarul dintre toate cafele de cereale — este
Cafeaua de secară Perlă alui FRANCK.

Fiecare înghițitură din ceașcă adevărește
 superioritatea acestei calități foarte fine!

La fiecare cafea de cereale se cuvine însă o mică porție de
Veritabil „FRANCK“: Ahaus la cafea,

pentru a produce un gust complet, o cu-
 loare frumoasă și poftitoare. — Ambele
 sorturi să găsească de vânzare în fiecare
 magazin cu coloniale.

(614) 7-10

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de
 Beoxin, Portland și Roman; trestie de
 stucatură și țesetură de Bacula; Im-
 plotituri de sîrmă; hîrtie gudronată
 (pentru coperit) și plăci de izolare;
 (640) tînieșoa neagră și țînăuită. 20-29.

Să găsească la firma:
CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.